

Фикҳ дарслари (149-дарс) Ҳайя ғалас-солах» - Намозга келинглр, шошилинглр

17:00 / 12.08.2021 3494

عُبْتُيَ وَرُودَيَ وَنَدُّيَ أَلِ الْبُتِّيَّ أَرَأَيْتَ لِقَاءَ يَبِّ أَعْرَافِي حُجَّيْبِ أَيْبِ نَبِيٍّ وَنَوَعْنَ
عَسْمَ خَلِّ أَوْرَءِي نُدْأِي فَهَاعْبُصِإِو، أَنَّهُ أَوَّاهُ أَوْ هَافُ

Абу Жуҳайфа розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Билолнинг айланиб юриб азон айтаётганини кўрдим. У оғзини у ёққа-бу ёққа бурар, икки бармоғи қулоғида эди».

Бешовлари ривоят қилишган.

Оҳангга солиб, чўзиб юбормайди.

Лекин овозни чиройли қилиш матлубдир.

Таржийъ қилмайди.

«Таржийъ» сўзи луғатда «қайтариш» деган маънони англатади. Амалда эса азондаги «ашҳаду»дан бошланадиган жумлаларни аввал ўзи эшитадиган даражада ичида айтиб олиб, кейин баланд овоз билан айтишдир.

Таржийъни моликий мазҳаби жорий қилган. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламдан ворид бўлган азон ҳақидаги асл ривоятларда бу нарса йўқ бўлгани учун ҳанафий мазҳаби таржийъ қилмасликни алоҳида таъкидлаган.

«Ҳайя ғала»ларни айтаётганда юзини ўнгга ва чапга буради. Агар эшитилмай қоладиган бўлса, мезанада айланади.

**عُبْتُيَ وَرُودِي وَنَدُّي أَلْبُتِّي أَرِيْلَاقِ هَيْبَانَعِ، رَفَيْحُجِّي بَابِنْبِ نَوَعِنَعِ
سَمَّحُ لِهَ أَوْرِي هَيْ نُدِّي فِهَ عَابُصِ إِي، أَنُهَ أَوُهَ أَوُهَ أَوُهَ أَوُهَ أَوُهَ أَوُهَ**

**أَنِي مِي لُ وُقَي، نَادِ أَلْبِ أُنُهَوَ أُنُهَوَ هَافُ عُبَّتَتِ أُنُتَلَعَجَفِ؛ هَيْ أَوْرِي فَو
حَ أَلْفُ لَ عَيَّ حَ، هَ أَلْ صِلَ أَلْ عَيَّ حَ؛ أَلْ أَمَشَو**

Абу Жухайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Билолнинг айланиб юриб азон айтаётганини кўрдим. У оғзини у ёққа-бу ёққа бурар, икки бармоғи қулоғида эди».

Бешовлари ривоят қилишган.

Бошқа бир ривоятда:

«Азонда оғзини кузатдим. «Ҳайя ғалас солаҳ, ҳайя ғалал фалаҳ»га етганида ўнгга, чапга бурди», дейилган.

Иқома ҳам азонга ўхшайди. Лекин уни тезроқ айтади ва икки марта «қод қоматис солаҳ»ни қўшимча қилади.

Бомдоднинг азонида «фалаҳ»дан кейин «Ас-солату хойрум минан навм»ни қўшимча қилади. Иккисида ҳам гапирилмайди.

Имом Абу Довуд Абдуллоҳ ибн Зайд розияллоҳу анҳудан қилган ривоятдаги у киши тушида кўрган, Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам тасдиқлаган азон ҳозир ҳамма ёқда айтилаётган азондир:

«Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар,

Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар,

Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоҳ,

Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоҳ,

Ашҳаду анна Муҳаммадар-Расулуллоҳ,
Ашҳаду анна Муҳаммадар-Расулуллоҳ,
Ҳайя ъалас-солаҳ, Ҳайя ъалас-солаҳ,
Ҳайя ъалал фалаҳ, Ҳайя ъалал фалаҳ,
Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар,
Лаа илааҳа иллаллоҳ».

Ушбу калималарнинг маънолари қуйидагича:

«**Аллоҳу акбар**» – Аллоҳ улуғдир. Аллоҳ ҳар бир нарсадан буюқдир. У Зот Ўзига нисбат берилган номуносиб нарсалардан улуғдир.

«**Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоҳ**» – Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ, деб гувоҳлик бераман.

«**Ашҳаду анна Муҳаммадар-Расулуллоҳ**» – Муҳаммад Аллоҳнинг Расули эканлигига гувоҳлик бераман.

«**Ҳайя ъалас-солаҳ**» – Намозга келинглار, шошилинглар.

«**Ҳайя ъалал фалаҳ**» – Нажотга келинглар, шошилинглар.

Қолган калималарнинг маънолари, иншааллоҳ, ҳаммамизга маълум.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди